

Թիւրք վարդապետներէ, ինչպէս նաեւ անոնց ճոխութեանց և անդորրութեան հիմունքը հաստատել, իսկ միւսը՝ իւր բարձր պարտաւորութիւնն է ամբողջ և անվիստ պահել իւր վեհապետութեան օրինաւոր իրաւունքը : Աւստի օգոստաւիտա Սուլթանին համար հարկաւորութիւն մըն է՝ իբրեւ անժխտելի հետեւութիւն այս ընդհանուր կանոնին, իւր ուշադրութեան և հսկողութեան ներքեւ ունենալ այս պարտաւորութեանց հաւատարմութիւնը, որ իւր կայսերութեան գլխաւոր մէկ մասն է :

Տարակոյտ չկայ թէ դժուարութեան շատերը, վէճերը, տառապանքները և աղէտները որ վրայ կը հասնին, ուրիշ բանէ չեն ծագիր բայց միայն անկեղծ և կատարեալ համաձայնութեան պակասութեան իրաւանց և պարտուց գործադրութեան կերպին նկատմամբ : Թէպէտեւ այս տրամաբանութիւնը կարօտ չէ փաստերու, բայց և այնպէս ժամանակ առ ժամանակ ի մասին Նիկիայի վարչութեան պատահած դէպքերը որոնք վաշխարհ կը զոյգուին, յիշեալ տրամաբանութեան ճշմարտութիւնը կը հաստատեն : Միւս կողմէն, որովհետեւ Նիկիայի ըստ ամենայն յարաբերութեանց, ամենակարեւոր էր կիրն է մեր կայսերութեանը, ասկէջ կը հետեւի թէ Ք. Վրան կարողութեանն դուրս է հաւանութիւն տալ կայսերական հրովարտաւոր հիմնուած պայմաններուն մէջին անգամ տկարանալուն կամ ջնջուելուն : Հետեւեալ որս պայմանաց գործադրութեան կերպին վրայ Ձեր Բարձրութեան կողմէն համաձայնութեան պակասութիւնը զանազան դժուարութիւններ կը ծնանի : Աւստի հաստատեալ պայմանները ի գործ դնելու եղանակը՝ ամենակարեւոր խնդիր մը ըլլալով՝ և որովհետեւ ապագային մէջ ո՞ր և է վտանգի առաջըր առնելու սահմանուած է, մանաւանդ Ձեր Բարձրութեան նամակին խնայան ալ կը զիջուին այս կարեւոր խնդրոյն լուծումը, կը փութամ ուրախ սրտիւ ծանուցանել ձեզ թէ օգոստաւիտա Սուլթանը հաճեցաւ գոյութեամբ ընդունել Ձեր Բարձրութեան տուած ապահովութիւնները այս գործոյն նը կատարմը, ինչպէս նաեւ ձեր կատարեալ հաւատարմութեան վկայութիւնները և ձեր հաստատուն դիտարկութիւնը՝ ձեր պարտուց սահմանեալ շրջանին ամենին դուրս չելլելու :

Եթէ իմ նախնիքս նամակիս մէջ բացատրուած կէտերը՝ փոխանակ անկեղծութեամբ և անպարտուակ յառաջ բերուելու, կեղծաւորութեամբ գրուած ըլլային՝ հարկաւ մեր յարաբերութեանց մէջ վստահութեան անկասկածաւորութիւն մի պիտի ծագէր, յորմէ բազմաթիւ անտեղ զուլթիւններ պիտի ծնանէին : Բայց որովհետեւ տէրութեան այնպիսի գործոց մէջ՝ որոնք հիմնաւոր կարեւորութիւն մի ունին, պարտուց առաջինը՝ անձնականին վերաբերեալ խնդիրները հեռացնելով միմայն նոյն իսկ գործոց վրայ զբաղելն է, ամենեւին չի կրնայիցայ թէ Ձեր Բարձրութիւնը՝ սովորական կորովամտութեամբ ձերով, կատարեալապէս խնայած չըլլաք, թէ նամակիս

Մեր աղաւթեալ եկեղեցականաց անձնակազմութեամբ յանձն առած առժամեղի ճանապարհորդութեան պատմութիւնը ահա այստեղ լրացուելուն ետքը՝ Հապէշտատի կայսրութեան վրայ ալ անհարկ մը ընելը պատշաճ կը զատուի : Հապէշտատի կանոնաւոր թաղաւոր մը կամ տիրապետ չունի, այլ քանի մը իշխանապետութեան կամ լու և է ըսել ապստամբապետութեան բաժնուած է, որոնց թիւն սպարուան օրս չորս է, և տիրապետաց անուններն ալ հետեւեալներն են, Տէմաճ Բասա՝ Թէկրիի երկրին իշխան, Վահլամ Կոնստանտինոպոլիսի Սէնիքը (որ Թաթարաւորաց ըսել է, և Հապէշտատ կը կարծեն որ նոյն սերունդը Վալիք մարզարկի ցեղէն սերնակէ) Ծօաի երկրին, և Կօալի Տէմաճ՝ Կօնստանտինոպոլիսի, սակայն այս թիւը երբեմն կամ աւելի կը լայն և կամ մէկի կը ջնայ, ուրովհետեւ տիրապետութիւնը ամենին զօրագունին է : Դժ իր յաղթող էրնէ՝ ան կը զբաղէ այս ինչ կամ այն ինչ երկրի, այնպէս որ բոլոր Հապէշտատի ապստամբութեան չեղրոն մը դաժնած է միշտ : Այսօրուան իշխանաց մէջ միայն Տէմաճ Բասան զօրուս քաղաքակրթութեան խիստ հակամէտ էրեւի, և կաշխատի որ օր ըստ օրէ իւր տիրապետական երկրի ընդարձակելով բոլոր ժողովրդեան կայսրութիւնը բարձրէ : Բայց որովհետեւ զօրութեամբ միայն կրնայ հասնիլ իւր նպատակին, Միգրիայ կատարեալութիւնն պաշտօնակալ մը խնդրած է որ իւր զօրքերը եւրոպական ձեով կը թէ : Նա ալ անմիջապէս Վերնէ (գնդապետ) Վերգամ անուն մէկը զրկել է, որ հիմա զօրաց կը թուի իրենց կը պարսպի և ղեր, ինչպէս նաև ուրիշ Եւրոպայիներ ալ բերելուներ :

մէջ նշանակուած կէտերը ամենամեր խնդիրներ են կառավարութեան համար, և թէ նորիսկան պարտք կը համարուի Նորին Վեհափառութեան համար պաշտպանել զանոնք ներկային և ապագային մէջ ընդդէմ այն ամեն բանի, որ կրնայ տկարացնել կամ ջնջել նոյն ծանր կէտերը :

Ձեր Բարձրութեան պատասխանը այս համոզումը հաստատեց : քանզի կըսէք թէ պատրաստ էք ջնջելու ամեն հետքը այժմեան ցաւալի կայսրութեան որ այսինչ համայնին պատճառներով տեղի ունեցաւ ժամանակէ մը ի վեր, և թէ երբեք միտքերնէդ չէ անցած՝ ձեր պարտուց և ձեր արտօնութեանց սահմանին անդին անցնելը՝ ո՞ր և գործոյ նկատմամբ : Ձեր այս յայտարարութիւնը տեսնելով՝ Նորին Վեհափառութիւնը Ձեր Բարձրութեան վերայ ունեցած բարեխնամ զգացումները նորոգեց և աւելցուց, և միանգամայն արժան համարեցաւ մատակարարել ձեզ այն միջոցները՝ որով կարող ըլլաք ի գործ դնել ձեր բարձր տրամադրութիւնները և ձեր հաւատարմութիւնը զգայունները, և այս կերպիւ պիտի փութատուին ցաւալի յիշատակները, որոց կատարելութիւնը ջնջուելը ինչպէս դուք՝ նմանապէս և Նորին Վեհափառութիւնը կը պահանջէ իր զօրք սրտէ :

Այս նպատակը ձեռք բերելու ամենին ազատով չաւելլելով զայն յառաջ բերուած սկզբունքին համեմատ, հայտարարեալ հրովարտեալ մէջ գրուած ձեռք պայմանաց կատարեալ գործադրութիւնն ըլլալով, կը փութամ նշանակել այս տեղ՝ այս գործոյն նկատմամբ ի գործ դրուելու արամադրութիւնները :

Արդ՝ ձեր պայմանաւորեալ հաւան շնորհուած հրովարտակին պայմաններէն մէկը՝ 18,000 հոգի կը խափանէ կը կապուած զօրաց թիւը : Այս պայմանները ետքին շնորհուած հրովարտակներով հաստատուեցան և միանգամայն զօրացնեցան վիճակը, ձեռք և ծառայութեան տեղութիւնը կը կապուան զօրաց, որոնք միշտ իբր կայսերական զօրք կը համարուին : Եւ յիշեալ 18000 զօրաց թիւը՝ յետ ժամանակաց, 30 հազարի սահմանուեցաւ : Ձեր Բարձրութիւնը այս Բիւլէն տեղի զօրք պիտի չունենայ : Իսկ հարկը պահանջելու ժամանակը՝ պէտք է միաժամ համաձայնութեամբ որոշուի անոնց թիւոյն առաւելութիւնը : Այսպէս զօրաց հարկաւոր եղած զինքն տեղին անօղուտ ծախք մըն է և Ձեր Բարձրութիւնը աղէկ գիտնալով որ ամենեւին հարկաւորութիւն չունի 200 հազարի շալի անհոնաւոր հրացաններէ զորս զանազան ժամանակ ապստամբ էք Եւրոպայի ու Ամերիկայի մէջ, պիտի փութաք ետ թողուլ զանոնք : Նմանապէս չեմք երկրպիւր թէ վերոյիշեալ պայմանաց մէջ մտաւ համար, ձեր ապստամբ գրաւաւոր նաւերն ալ ետ պիտի թողուք, որոց շինութիւնը կը արուեստելի այժմ ի Թրեքսի և ի Վաղղիս : Եթէ այս նաւուց թող արուեստելն վրայօք դժուարութիւններ կը պատահին, այսինքն ի՞նչ կարելի չէ ետ տալ կամ վաճառել զանոնք : Նորին կայսերական Վեհափառութիւնը որոշեց ծախու

է թէ՛ Թիւրքիոյ և գնտակ ձուլելու, թէ՛ ղէնք ու վառօք շինել տալու համար :

Նամակիս երկարութեանը համար ընթերցողաց ներողամտութիւնը խնդրելով, և յուսալով որ տրուած մանրամասն տեղեկութիւնները հետաքրքրական կրնան ըլլալ համազգեաց, Մնամ. . .

ՏԵ. Ֆ. Ֆ. Մալեգեան :

ՏԵՍԻՆ

Ի կարեւոր հարուածեալ Հ. Յարութիւն վարդապետ Ալամդարեանց :

Ի տեսեան զիշխող իմ ի սուրբ խաչ, տեսի անդ զաղբալ մեծ լուս մեղմ հառաչ : Մօտեցայ հարցի ցոյցն է՞ր կան ժողոված, նա եղոյց զիմ բարուն յարեան դաւանած : Սիրտս իտից զիշխեցաւ հարցոյ յարտաւան, զի՞նչ այս, զի՞նչ ա՞յ մարդիկ, զի՞նչ եղև ուրոյս : Ե՛ւ հայր սուրբ, է՛ւ հայր սուրբ ձայնեալ ձեռք բարձր, այլ նա կայր անշուշտ իր անշուշտ խնայի : Բարունիդ, ո՞՞հ ո՞՞հ, քո Մօերն եմ ես, գոչեցի, շատ լայն որբուկ մանկան պէս : Աւաղակը՝ կիսածայն ասաց, հարին զիս : պատեւ տուք շուտ զիմ վերս, ցաւն աղղէ յողիս : Յայգեալ զիշխեցի բարեկամը հասնի, ծէրք տղայք մէ՛ծք փառքնք անդ ի միասին, լալով զնա ի քաղաք տարան կատարած, արք կանայք տիւրեցան՝ մինչ տեսն յանկարծ :

առնուլ զանոնք արժած զէովը, այս խնդրոյն լուծումը դիւրացնելու համար :

(Մնացորդը յաջորդ բնով) :

ԵՎԻՍՈՍ

Բարձրապատիւ փոխարքային արտաքին գործոց պաշտօնեայ վսեմա. Նուպար փաշան Սեպտեմբերի 13ին առաւօտուն զաղղիական Նիկի շողեւնաւով հասաւ Միգրիայի և անմիջապէս յատուկ շողեւ կառքով Վահիբէ գնաց, ուր կը զանուի խըտիվը :

— Իտալիոյ նաւատորմիդը՝ որ վեց շողեւներէ բաղկացեալ է և որոցմէ երեքը զբահաւոր են, ընդհրամանատարութեամբ Վիլիթոր—Վիմանուէլ թաղաւորին երկրորդ որդւոյն բարձրա. տ'Աօսթէ դքսին ամենայն ճին հասաւ Միգրիայի շաւահանդիստը : Հիշեալ արքայազուն իշխանը մեծ յարգանք ընդունուեցաւ Նիկիայի զահաճառաւոր իշխանէն, որ շրջապատեալ էր բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ : Բարձրապատիւ տ'Աօսթէ դուքսը հետեւեալ օրը Վահիբէ գնաց յայցելութիւն փոխարքային : որուն հրամանաւը վսեմա. Բիւնի—Վիլը արքայազուն այցելուին քով միջմանտար այսինքն հիւրընկալ պաշտօնեայ կարգեցաւ :

— Վրահապատիւ թէ՛ Ալեքիսի քաղաքին ճեմարանին մէկ հաւակաւոր դիւանական ուսուցիչը, որ աղջաւ գեղեմեանցի և շատ հմուտ է Նիկիայի զահաճութեանց և այս երկրին պատմութեանը, խըտիվին հրաւիրանալով Միգրիայի պիտի գայ՝ Վահիբէ մէջ բարձրագոյն դիտութեանց ճեմարան մի հիմնադրելու և անոր տեսչութիւն ընելու համար :

— Վ. Պօլսոյ 1-րդ թիւի օրագիրը՝ որուն Նիկիայի մէջ մտնելը արգիլուեցաւ տեղական կառավարութեան հրամանաւը, բայց և այնպէս կանոնաւոր կերպիւ կը հասնի, թէպէտեւ զաղանաբար :

— Յայտնի է թէ՛ Նիկիայի մէջ զատաւանական նոր բարեկարգութիւններ հաստատելու համար, այսինքն օտար աւերութեանց հպատակները՝ ինչպէս նաև Նիկիայի իշխանութեան ներքեւ գտնուողները ամենքն ալ առանց խորութեան միևնոյն դատաստանարանաց առջև դատուելու համար խորհուրդ մի պիտի ըլլայ Միգրիայի մէջ, ի գործ դրուելու յիշեալ բարեկարգութեանց վրայօք քննութիւն ընելու և որոշում մի տալու համար : Եւրոպիոյ մեծ տէրութիւնները՝ բարձրա. փոխարքային այս խնդրոյն նկատմամբ ըրած առաջարկութիւնը սիրով ընդունելով, հաւանութիւն տուած են՝ իրենց կողմէն մէկ երեսփոխան կարգելու յիշեալ կարեւոր յանձնաժողովոյ մէջ, ուր առաջիկայ Հոկտեմբեր ամսոյն վերջեր պիտի դուրսգան նախագահութեամբ վսեմ. Նուպար փաշային : Անգղիան իւր երեսփոխանը արդէն նշանակած է, որ Վ. Պօլսոյ իւր հիւպատոսական դերադոյն ատենանի դատաւոր սըր Ֆիլիփ Վիլքինսոնն է : Իսկ Վաղղիս իւր արտաքին գործոց պաշտօնաւոր զխաւոր գործակալներէն մէկը պիտի յուղարկէ կըսեն : Բուսիան, Լատաւիան, Բուլղարիան և ուրիշ տէրութիւնները պիտի չուանան իրենց երեսփոխանները յուղարկելու :

Վաղղիս փափաքելի է, որ այս յանձնաժողովոյն աշխատութիւնքը յաջողութեամբ պսակուին, որով Նիկիայի յաւաքողութեանը և անոր բնակչաց բարօրութեանը համար նոր թուական մի պիտի սկսի :

— Բարձրապատիւ փոխարքային հաճեցաւ Նիկիայի զխաւոր լրագրագետները հրաւիրել օրպէսզի ներկայ դանուին Միգրիայի քաղաքները և տեսնուին Նիկիայի իշխանութեան մէջ բնակութեան և սննդեան ծախքը՝ խըտիվին մարդասէր առատաձեռնութեամբ իւր անձնական դանձէն պիտի ըլլան :

— Իտալական նաւատորմիդէն ի զատ, որ արդէն Միգրիայի նաւահանդիստը կը զանուի, Միգրիայի Վաղղիոյ, Բուսիոյ և ուրիշ տէրութեանց նաւատորմիդներն ևս մօտ օրերս կը պատուին :

— Նիկիայի փոխարքային օրուոց մէկը՝ բարձրապատիւ Հասան փաշան Միգրիայ գնաց, ուր Օքս. ֆորտի հոշակաւոր ճեմարանին մէջ իւր ուսմունքը պիտի կատարելագործէ :

— Նիկիայի ընթացիկ դուրսուղով՝ Վաղղիոյ քան Ֆրանքոյ ոսկին այժմ 156 դուրուշ կարգէ և Միգրիայի լիւան 196 դուրուշ :

«Ամբիկայէն կընանուցանեն թէ Արշակունի անուն մասնական ժողովարանը, չէ որքա՞նք Վաղարշապէս ժողովարանին օրինակին հետեւելով, ինքն ևս խափանեց ֆիզիկական փորձերը, զորս մասնակցութեան ժամանակ կընէին»:

«Այն ժամանակները, ըստ Պատկանելին նորընծային, ֆիզիկական վստահութեան և քաջութեան փորձեր կը պահանջուէր անոնցմէ որ մասնակցութեան մասնակցիլ և մեր մէջ մտնել կուզէին. վստահ այն ժամանակը անասնական զօրութիւնն էր որ կը տիրէր և անոր դէմ մաքառիլ հարկ էր. բայց այսօրուան օրս ուրիշ հիմանց վերայ հաստատեալ է լաւ կարգաւորեալ ընկերութիւն մի: Ուստի յետ այսորիկ մէջ թէ զօրութեան իրաւունքը՝ այլ էրաւանց զօրութիւնը յաղթական պիտի հանդիսանայ. վստահորդ պէտք է որ այս նպատակին համար աշխատի իւրաքանչիւր մասն, որ արժանի է այս անուն»:

Հիշեալ Պատկանելին (վենէրապլ) խօսքէն կը հետեւի թէ կը պտնուին մասնակցներ՝ որոնք դժբաղդաբար անարժան են այս անունը կրելու:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պէշիկթաշի քարոզիչ գերա. տէր Խորէն Կար-Պէյ Ս. Եպիսկոպոսը՝ որուն հայրենասիրական եւ ուսուցչական ի պաշտպանութիւն ազդին հրապարակել տուած զանազան գրութիւններն այստեղ են ամփոփուած, անցեալները գաղղիաբէն նամակ մի յուղարկած էր Լա Սիւր-Բլէ քաղաքին իմաստասէր մօսիւ Գլորիանային՝ ի հրատարակութիւն: Այս պատուական նամակը՝ Կ. Պոլսոյ Լէվիէի Զիւլեյֆէ մէջ, և անոր հայերէն թարգմանութիւնը՝ Սանդուխտի Լիւիսիէ մէջ հաճութեամբ սրտի կարգաւոր, արժան համարեցինք մեր հեռուոր ընթերցողաց ևս հաղորդել նոյն թարգմանութիւնը, որ հետեւեալն է:

1869 Յուլիոս 26 ի Վենիսի թուոյ:

Ս. Պ. Գլորիանո՝ Տնօրէն—Խմբագիր
Լա Սիւր-Բլէ քաղաք:

Ձեր անկողնական մարդասիրութեանը դիմած ժամանակներս՝ այսպէս ինչ որ մեր ձեռքը պիտի լսելի լինէր, ուստի և բարեբաղդ եմք տեսնելու որ վերջապէս մեր յոյսն ի դեմք չեկու:

Բայց սակայն այն նկատողութիւնը զոր հարկ կարծած էիք ընել մեր նամակներն հրատարակած ժամանակներդ, տեսնելով որ մեր անձնական նպատակներն ճիշդ գաղափար չունենալովու հետեւեալն է, կը տարբերուի վերջին անկողնական միտք տրամադրէ այն գեղարվեստ վրայ՝ զորով կը պատկերէ որ այսքան չլուր ևս մեր խմբագրութեան բունած ընթացքին շնորհիւ:

Դուք այնպէս համարած էք, Տէր, որ այն մեղադրութիւնը՝ զոր ազդեց մեզ գերապայծառ Հաստեման անուն րոպականութիւն և անպատեհ ընթացքը, մեր անձնական ատեւութեանը տրուելուն ըլլար: Եւ ինչպէ՞ք որ անպատեհութիւնը զանազան մեղքերով մեծապէս միտք տրամադրէ այն գեղարվեստ վրայ՝ զորով կը պատկերէ որ այսքան չլուր ևս մեր խմբագրութեան բունած ընթացքին շնորհիւ:

Դուք այնպէս համարած էք, Տէր, որ այն մեղադրութիւնը՝ զոր ազդեց մեզ գերապայծառ Հաստեման անուն րոպականութիւն և անպատեհ ընթացքը, մեր անձնական ատեւութեանը տրուելուն ըլլար: Եւ ինչպէ՞ք որ անպատեհութիւնը զանազան մեղքերով մեծապէս միտք տրամադրէ այն գեղարվեստ վրայ՝ զորով կը պատկերէ որ այսքան չլուր ևս մեր խմբագրութեան բունած ընթացքին շնորհիւ:

Դուք այնպէս համարած էք, Տէր, որ այն մեղադրութիւնը՝ զոր ազդեց մեզ գերապայծառ Հաստեման անուն րոպականութիւն և անպատեհ ընթացքը, մեր անձնական ատեւութեանը տրուելուն ըլլար: Եւ ինչպէ՞ք որ անպատեհութիւնը զանազան մեղքերով մեծապէս միտք տրամադրէ այն գեղարվեստ վրայ՝ զորով կը պատկերէ որ այսքան չլուր ևս մեր խմբագրութեան բունած ընթացքին շնորհիւ:

Բայց սակայն, Տէր, եթէ պատկեր անձին կը համարուի որ զորական եմք Քրիստոսի, բուն իսկ այն պատուոյն նախանձախնդրութեամբն է որ միանգամայն չենք կրնար մոռնալ, մանաւանդ թէ պարտական իսկ եմք չմոռնալ որ մեր հայրենիքն է Հայաստան. այն բնազաւուն հայրենասիրութեան, այն անդրանիկ դուստրը Քրիստոսեան:

Այս ոգեւոր մտածութիւնը միշտ մեր սրտին մէջ

ունենալով, կը դառնայ թէ մեր պարտքն է պատկերաւոր լաւին անոնց հետ որ ուղղակի կամ անուղղակի կը ջանան տարածել կամ մշտնջենաւորել մեր եղբարքը մէջ թիւր և ազդադու գաղափարներ, հետեւեալով զանոնք այսու օրինակաւ Ս. Խորանախան ճանապարհէն:

Մեր այս գրառմանը կարող կը ըլլայի վերահասու լինել, խմբագիր տէր, եթէ միանգամ կամ անգամ ի խորհրդածութիւն տունու Հայոց ազգի ներկայ հանդամանքը:

Այս այն ազգն է որ հազարաւոր տարիներ տեսաւ իւր որդիքը միաբան ընթանալ կրօնից և փառաց աստուրիկ մէջ: Իսկ այսօր . . . այսօր կը տեսնենք որ օտար ձեռքեր անոնց մէջ հերձուածոյ լուցիկը նետած, մի կ'մասը սարսուռացնել յաղորած են, այնպէս որ ահա թէ պէտք է մեր հոգի հոգի դառնալ իսկ մեր կողմէն և իրենց եղբարքը՝ թշնամի ազգով նայելու յորդմէր կը տորուի անոնց: Ինչպէս չպարհապէս մը որ սիրտ ունի՝ երբ անոնք որ իւր հայրենիսց ազգի գոտեմէնքն ախարս խորթացած են այսօր իրենց մօրմէն շնորհիւ խաբէութեան շահախնդիր օտարաց, և նոյա ազգութեան արքանեկացը . . . :

Խմբագիր տէր, դուք բնական էք Պոլսէն ազգին. կը տեսնէք ձեր եղբարքները միտքս սեղմ և կուր իրենց հայրենի կրօնից զօրակը մէկ սրտով ըսած են ամենքն ալ: Տայր Ստեփանոս որ ներքին կրօնական երկարատև կուրծեանց աշխատեց շտեմելու դուք բնաւին . . . : Աստուած տայ որ չճանչը երբեք այն ազգիկը ցաւը, զոր Ստեփանոս որդիքը կը գտնէ, և պիտի գտնէ տակաւին կրօնական ատեւութեանց երեսնէն:

Դուք չէք հասկնար, տէր, թէ Հարենիք մը կորսնցնելու ետքը, ինչ անհամարժեք ցաւ է անոնց որ օտարներու կամ օտարաշունման սիրտ կը տրուէր ձեռքը: Եւ անոնք որ խաղաղութեան խառնակութիւն հարկէր, թուրաց և հետզհետէ խղճի այն կրօնական կապը՝ որ միտք յոյս, միտք պատիւ մնացած է Հայոց ազգին . . . : Տեսնել, կը տեսնէ, որ այն զօրակը, այն միտքեան երկնային նշանը թողուած, և դասալիք լինելով՝ օտարին, մանաւանդ թէ թշնամոյն բանակը վաղուած և հայրենեաց դէմ զայն յորապոյցած . . . :

Ո՛հ, ինչ քան զայս մեծ ցաւ այն Հայուն համար, որ իւր ազգին անցելուն վրայ խորհրդածելով, ներկայն ապագայն կը դուռնէ, և կը տեսնէ յայտնապէս թէ կրօնական բաժանմունքները ս'ը խորխորատը կը տանին, և ինչ կը տեսնենք ազգութեան . . . : Տեսնել, և զգուցիւ . . . զգուցիւ և չլաւ . . . Թշնամոյն զնքերը նկատել, և ձեռնութիւն ի դիմաց մնալ . . . : Ո՛հ, Ստեփանոս զաւակն այս ազգանի գործ չէ. և ս'առաւել Հայոց տանեացն եկեղեցւոյն ետեւեղուն ընկնողին:

ԽՈՐԷՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԽԱՐ-ՊԵՅ

Կոստանդնուպոլսէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը դրեն մեզ:

Ժողովրդեան ուղած անձը, ժողովրդեան սիրելի հոգեւոր հովիւը, գերա. Խորենեան արքեպիսկոպոսը արդէն մայրաքաղաքիս Պատրիարք անուանեցաւ: Այս ազգօգուտ ընտրութիւնը ուրախութեան ազդակներով ընդունուեցաւ և այժմ հաշիւաւոր եղած պատրաստութիւնները ի գործ կը դրուին մեծ փառաւորութեամբ ընդունելու համար զնորընտիր Պատրիարքը, յորմէ ազգային մեծամեծ բարեկարգութիւններ կը յուսայ ժողովուրդը:

Այսու ամենայնիւ մայրաքաղաքիս ազգային սընտուկը բոլորովին դատարկ է. և առանց դրամայ՝ ինչպէս ամեն մարդ գիտէ, ս'ը փառաւոր ընդունելութիւն կընայ ըլլալ և ս'ը բարեկարգութիւններ կընան ի գործ դրուիլ: Խառն ժողովը քաջ ճանաչելով այս ճշմարտութիւնը, հարկադրեցաւ հետեւեալ յորդորը ուղղել բարեւէր հաստատութեանը՝ դրամական հանդանակութիւն խնդրելով անորմէ:

Պաշտօնական ծանուցում:

«Ազգային պատրիարքարան իբրեւ կեդրոն ազգին ամեն զործանութեանց, ամեն ատեն ազգայնոց համակրութեանն ու ձեռնտուութեանը կը կարօտի: Այս պէտքը այս միջոցիս աւելի շատցած է մանաւանդ նորընտիր Ս. Պատրիարքին մայրաքաղաք հրաւիրելու և Կորին Սրբազնութեան պաշտօնական հաստատութեան պարագայով: Ամենա. Խորենեան սրբազանին ընտրութիւնն ազգային զործոց բարեկարգութեանը պաշտպան միջոց մ'ըլլալը նկատելով, վստահ եմք որ ազգը իւր ձեռնտուութիւնը առ

առաւելն պիտի մատուցանէ, որպէսզի ազգային Վարչութիւնն ալ կարող ըլլայ անփափաք պէտք եղած ծախքերը և պատրիարքարանին ուրիշ պիտոյքները հոգալով, ազգին բարձրացը և պատուոյն համաձայն փառաւոր ընդունելութիւն մ'ընել նաև նորընտիր Պատրիարքին: Խառն ժողովը յուսալից է որ իւր այս յորդորը լսելի պիտի ըլլայ ազգին»:

Տեսնենք թէ ժողովուրդը ինչ կերպիւ պիտի ընդունի այս յորդորը: Եթէ իւրաքանչիւրք ըստ իւր կարողութեան, յօժարածօք փութայ դրամական օգնութիւն մի մատուցանելու, յայնժամ պիտի ապացուցուի թէ նորընտիր Պատրիարքին՝ այսինքն Հայրենիքի ցոյց տրուած համակրական սէրը անկեղծ և ճշմարիտ է և յայնժամ միայն ժողովուրդը պիտի կրնայ տեսնել իւր սպասած ազգային բարեկարգութեանց զործադրութիւնը: Իսկ եթէ ընդհակառակն՝ դրամական օգնութիւն չկընալով կամ չուզելով ընել, իւր մեծամեծ պահանջմունքը յառաջ քշելու ըլլայ, միևնոյն անկանոն և տարածմով ձախը պիտի շարունակուի միշտ ազգին մէջ, և նորընտիր սրբազան Պատրիարքը՝ միայն իւր Հայրենի տնտեսութիւնը իւր նախորդներէն աւելի բան մի պիտի չկրնայ ընել: Հետեւեալ ցաւօք սրտի պիտի տալու զանազան տէր Երեսմակէս տեղապահ սրբազանին օրինակին հետեւելով իւր հրաժարականը տալ: Ինչպէ՞ք հրաժարեալ տեղապահ սրբազանն ալ ոչ նուազ սիրելի եղած էր մայրաքաղաքիս ժողովրդեան, անոր խօսքը առաւելապէս ի գործ դնելով քան թէ ազգային Վարչութեան խորհուրդները:

Կորենտին Պատրիարքին դալուստը՝ ըստ երևմանց, քիչ մը պիտի երկարի, և այս պատճառաւ ազգային Խառն ժողովը առժամանակեայ տեղապահ իւր հարկաւորութիւնը զգալով, այս պաշտօնը յանձնեց պատրիարքական փոխանորդ գերա. տէր Կարապետ ծայրագոյն վարդապետին:

Այսու ամենայնիւ կը ըլլամք թէ Բարձրագոյն Պոլսոյ իւր կողմէն հետադրութեամբ ծանուցներ է ամենապատիւ Խորենեան Պատրիարքին որ օր յօր փութայ Կ. Պոլսի գալու: Հետեւեալ ազգին կողմէն յուղարկուելի հրաւիրակներն ալ փոխանակ ի Սուրբ Երթալու, ուսկից Կ. Սրբազնութիւնը արդէն մեկնած պիտի ըլլայ, Կարապետն պիտի երթան:

— Ութ եպիսկոպոսաց՝ Կ. Պոլսէն Ս. Երթալուն վեհա. կաթողիկոսին քաջած հեռագիրը և Սեպտեմբերի 4ին զուգարուած երեսփոխանական ժողովոյն մէկ մասին նոյն հեռագրին հեղինակները դատաւարութիւնը՝ դժբաղդաբար ազգային ծանր երկրպառակութեան և սաստիկ վիճաբանութեանց պատճառ եղած են. զորս հայերէն լրագիրները երկարօրէն կը պատմեն հանգերձ զանազան խորհրդածութեամբք: Գուցէ նոր Պատրիարքին նոր վեհ մի պէտք էր, զոր հայրական սիրով և խաղաղասիրութեամբ կարգաւորուի, նոր փառաւորութիւն մի սաանայ: Չխաղաղ և իյէ, երկպառակութեան առարկայ եղած խնդիրը՝ ի սկզբան կարծուածէն աւելի ծանր կերելի. քանզի ութ եպիսկոպոսաց կուսակիցները կը պնդեն թէ քանի մը տարիէ ի վեր՝ ազգայնոց ոմանց կողմէն գաղտնի մեքենայութիւններ կընելութիւն որպէսզի Սայր Աթոռոյն առաջնութեան պատիւը և ազգային ընդհանուր կաթողիկոսութեան իրաւունքը Ս. Երթալուն վերցնելով աւայծմ ի Սիս փոխադրեն, յորմէ յետ սակաւ ժամանակի Կ. Պոլսի փոխադրելու միտք ունին երեք, և այս պատճառաւ խաղաղաւանք ընելով խնդիրը կը պարանափու ըրեր են կը սեն: Իսկ այս կուսակցութեան հակառակորդները կը սեն թէ խաղաղաւանքը և խնդրոյն կերպարանաւ փոխութիւնը ութ եպիսկոպոսաց կողմէն եղած է:

Սինդեո երկպառակութիւնը այս վիճակին մէջ կը պտնուէր, վեհա. կաթողիկոսին պատասխան մի հասաւ, զոր Կոյնի Սրբազնութիւնը յաղթական կերպիւ մը փութացին Սանդուխտի մէջ հրատարակել տալ հանգերձ հետեւեալ նամակաւ:

Ի Կ. Պոլսի, 17 Սեպտեմբեր 1869:

. . . Խմբագիր,

Վեհափառ Հայրապետ ամենայն Հայոց բարեհաճեցաւ պատուել զմեզ իւր պատկառելի Պատասխանով, որոյ ճիշդ թարգմանութիւնը սարտ անձանց կը համարուի, ըստ բարձր հրամանի Նորուն վեհափառութեան, հաղորդել բարեկալալ հաստատութեան ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ:

Երևան, 11/23 Սեպտեմբեր 1869 :

« Ընդունեցանք ձեր հեռագիրը, և կըզուլեմք ձեր բո-
« ւորը. վասնզի Հայաստանի մեջ եկեղեցւոյ կանոնաց
« Հակառակ է Կոստանդնուպոլսոյ Պատրիարք ընտրել
« Սոյ եպիսկոպոսներէն, և մինչև ցայսօր այսպիսի օրի-
« նակ մը բնաւ երբեք տեսնուած չէ :
« Սեր կամըր ծանուցէ՛ք ամեն անոնց որ այս խնդրոյս
« մէջ կըփափաքին զայն խանալ » :

ԳԵՈՐԳ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍ

Մեր վեհափառ Հայրապետին ըստ եկեղեցական կա-
նոնաց տուած այս որոշումը՝ ուրախ եմք տեսնելու որ
արդէն աղգիս ալ Հասարակաց Համագումրն ու փափաքն
եղած էր և եղաւ :

Մնամբ ողջօթարար պաշտօնեայք օրհնալ աղգիս Հայոց :
Կարապետ եպիսկոպոս Սեբաստիոյ .
Յարութիւն » Կարնոյ .
Յովհաննէս » Կապուտիկեան .
Մեսրոպ » Պոնտոսի .
Յովհաննէս » Ռաշտի .
Յովհաննէս » Սեբեան .
Պետրոս » Վեհապետեան .
Խորեն » Նար—Պիլ :

Տնր Լստուած որ այս պատասխանը կարող ըլլար
վախճան մի տալ այս ցաւալի նոր վէճին, որպէսզի
կեղծոնական վարչութիւնը ժամանակ ունենայ ազ-
գային կարեւոր գործոց վրայօք հանգարտութեամբ
հոգ տանել :

Կոստանդնուպոլսէն ցաւալի գոյժ մի կը հասնի մեզ .
Ու միւսնացի մեծաշուք Սինաս էֆենտին Սինասեան,
որ ժամանակէ մը 'ի վեր հիւանդ էր, ամսոյս 15ին
իւր մահկանացւո ընթացքը կնքեր է 'ի հասակի 61
ամաց : Հանդուցեալ որ լեզուադէտ, կենցաղագէտ
և տաղանդաւոր անձ մըն էր, 'ի սկզբան Լոյսիպոսի
առջի փոխարքայ Սէհէմէտ Լէի փաշային ծառայու-
թեանը մէջ գտնուելով, շատ սիրելի եղած էր ա-
նոր : Եւսոյ Բարձրագոյն Սրան ծառայութեանը
մէջ մտաւ և Խթինաֆի ատենանին անդամ էր և մի-
անգամայն բարձրագատիւ Ֆաղլը Սուստաֆա փա-
շային գործքերը կըտեսնէր :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Կայսերական հրովարտակաւ, հասարակաց կրթու-
թեան պաշտօնատան մէջ մեծ խորհուրդ մի հա-
տատուեցաւ, որուն նախագահութիւնը՝ վերամփայլ
Սինիֆ էֆենտինի յանձնուեցաւ և այս առթիւ ա-
ռաջին կարգի Ուլայի աստիճան շնորհուեցաւ անոր :
Էջեալ մեծ խորհրդոյն նախագահի օգնական
(մուսվին) անուանեցան Սինիֆէմպաշէ հաճի թա-
հիր էֆենտին և Բէրթէֆ էֆենտին որ արտաքին
գործոց պաշտօնատան թղթակցութեան գիւնդին
տեսուչ է : Եւսոյ խորհրդոյն վարչական բաժնին ան-
դամ կարգեցան Պատրի—Պէյը, Պասըմ էֆենտին,
Մաղսուտեան Սիմօն էֆենտին, Սէլիմ, Սուստա-
ֆա, և Սէհէմէտ էֆենտինները, Լանսին Լըիս-
թորէն էֆենտին, Պալլար երևելիներէն Սինիպէ-
լովսի էֆենտին, և հրեայներէն Խաքէլէֆէտին :
Գարձեալ նոյն խորհրդոյն ուսումնական բաժնին
անդամ անուանեցան Լիվա թահիր փաշան, Լպ-
աիւ Բէրթէֆէտին, Վոսթանթինիտին էֆենտին,
Խորասանճեան սոքթէօր Սիբայէլ էֆենտին՝ գաղ-
ղիներէն թղթակցութիւնը ընկելու պաշտօնի, Սահ-
մուտ էֆենտին, և այլն :

— Ընտրելի Տէվլէթին մուսվիններէն վսեմաշուք
Խամպիլ—Պէյը՝ որ ուսումնական և աղատասէր երի-
տասարդ մըն է, վասնայն կառավարիչ կարգեցաւ :

— Օգոստոսիա Սուլթանը՝ որուն իւր ամեն ազգի
հպատակաց վերայ ունեցած հայրական դուրժ յայտ-
նի է ամենուն, հաճեցաւ մարդասիրաբար 750,000
լուրուշ շնորհելու 'ի նպաստ հրկիզելոց Եանեայի :

— Երբեք գործոց պաշտօնէին և ծովային զօրու-
թեանց պաշտօնէին գործունեայ ծառայութիւնները
և եռանդուն ջանքը տեսնելով, Կորին կայսերական
վեհափառութիւնը բարեհաճեցաւ վարձատրել ըզ-
լիշեալ զվարար պաշտօնատարները՝ իւրաքանչիւրոյն
տասնէհինգ հազար լիւր պարգեւելով :

— Կայսերական հրովարտաւ, Ֆաղլի Սուստաֆա
փաշային մեծ դուստր Կաղլը հանըմը, որ քաջ կը
թօսի զղազղիներէն, Եօթէնի կայսրուհոյն քով
պաշտօնայ օրիորդ (տըմուսպէլ տ'օնէօր) անուանեցաւ :

և անոր պաշտօնակալը պիտի համարուի ցորչափ ժա-
մանակ որ Կորին վեհափառութիւնը պիտի հաճի
Կոստանդնուպոլսի մնալ :

— Կաղլիպոլսոյ կայսրուհոյն արժանաւոր ընդու-
նեթութեանը համար ամեն կերպ պատրաստութիւն-
ները մեծ գործունեութեամբ կըշարունակուին : Կո-
րին վեհափառութիւնը արդէն վեհափառ հասեր է
ուսկից Լթէնք պիտի երթայ. և այս մայրաքաղաքս
օր մի մնալէ ետեւ, անկէջ ուղղակի կ' . Պոլիս պիտի
գայ : ուր առաջիկայ Հոկտեմբեր ամսոյն 1—13ին
կըսպասուի : Կըհաստատեն թէ մայրաքաղաքին Վա-
մանտո կոմար սեղանաւոր կարգուեր է Կաղլիպոլսոյ
կայսրուհոյն ցորչափ ժամանակ որ այստեղ մնայ :

— Ֆարիզի գետնայն վեհմա . Շէմիլ փաշան ամսոյս
22ին առաւօտուն հասաւ 'ի մայրաքաղաքս :

— Բիշ ժամանակէ 'ի վեր երեք լրագիր հաստատ-
ուեցան կ' . Պոլսոյ մէջ. որոցմէ մէկը՝ հայերէն է
Օր—Ֆէր անուամբ . միւսը՝ գաղղիարէն, և Լը Բո-
սի—Պոֆ—Կըկոչուի, և երրորդը յունարէն է և կը
կոչուի Լը—Պոֆ :

ՁԱՆԱԶԱՆ ԵՆԻՔԵՐ

Ձմիւռնիկ, 27 Սեպտեմբեր :

Նախնային ընդհանուր կառավարիչը, որ Լէօրտէսի
գեթաղը հրկիզելոց այցելութեան դացած էր, կարիչի
եղած ամեն օգնութիւնները մատուցանել ետեւ դար-
ձաւ : Կորին վեհափառութիւնը մարդասիրաբար հոգ կըտա-
նի յիշեալ քաղաքին բնակչոց խնդիրը 'ի գործ գնելու
որ և է կերպիւ . որոնք 500 հազար լուրուշի փոխառու-
թիւն մի կուզին ընել իրենց տունները և խանութները
չինելու . որպէսզի կարող ըլլան առեւտրական գործքեր-
նին շարունակել և իրենց պատահած ահագին աղէտը
թիւնելնել : Կըհաստատեն թէ վսեմա . Վէլի փաշան
Կէօրտէսոյն յիշեալ առաջարկութիւնը՝ վիլայիթին
ընդհանուր ժողովոյն առջև դրեր է . ուր քննութիւն և
խորհրդածութիւն կըլլայ այս գոյքոյն վրայօք :

— Մեր վիլայիթին մարտադրաց նոր տեսուչ մեծա-
շուք Բէշիտ Էֆենտին հինգշաբթի օրը եղիպտական
շոքեհնաւով հասաւ Իզմիր՝ կ' . Պոլսէն գաղով :

— Իզմիրի տուեւորական ատենանին նախագահ վսե .
Մ. Սալթիմ էֆենտին, որ համակրական սիրով ըն-
դունուեցաւ ամեն աղգի վաճառականներէն, երկու շա-
բաթէ 'ի վեր սկսաւ իւր ծանր պաշտօնը արժանաւորու-
թեամբ կատարելու : Այս առաջին անգամն է որ քրիս-
տոնեայ նախագահ մի կըկարգուի քաղաքի թիւակրթին
և ուրախ եմք որ կայսերական կառավարութեան ընտ-
րութիւնը այնպիսի բանիւրուն Հայազգւոյ մի տրուեցաւ,
որ իւր յաջողակութեամբ և որդարասէր ընթացքով
իւր վերայ ունեցած տէրութեան վստահութիւնը ստու-
գելով, աղգին պատուը պիտի աւելցնէ :

— Կայսերական հրովարտաւ, Միւրալայի աստիճան
շնորհուեցաւ վսեմաշուք Եսաֆէ աղային և մեր քոլոր
վիլայիթին ոստիկանութեան տեսուչութիւնը անոր յանձ-
նու եցաւ : Վ. սեմաշուք Եսաֆէ—Պէյը՝ որուն գործունե-
ութիւնը և բարեխնամ զղացմունքը յայտնի է ամենուն,
ծողովրդեան սէրը և համարումը 'ի վաղուց ստացած է .
վստեղոյ ամեն մարդ հաճութեամբ սրտի խնայաւ 'ն .
վսեմութեան բարձրաւորոյն աստիճան շնորհուիլը :

— Սուլթանաբլային կըծանուցանեն թէ վսեմա խոյլ
Նուսուր փաշան՝ ընկերութեամբ մեծա . Յոկոթեան
Թաուոր աղային, ամսոյս 24ին Գաֆիւրէն վերադար-
ձեր է յիշեալ քաղաքը :

— Սեյիալ շարթուանի 'ի վեր ԱՅՏԸՆ անուն Թուր-
քիսէն և յունարէն լեզուաւ լրագիր մի սկսաւ հրատա-
րակուիլ քաղաքին մէջ : Այս պաշտօնական լրագիրը՝ ու-
րուն յաջողութիւն և յարաւստութիւն կըբարեխոսի
անտարակոյ կարող պիտի ըլլայ շատ օգտակար ծառա-
յութիւններ մատուցանել մեր նախնային բնակչոցը :

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Լուրդայէն բամպակի վրայօք հասած լուրերը
միշտ ձախորդ են, հետեւաբար դիները երթալով
կիջեն, և աստիճանային 590—560ի վաճառե-
ցաւ ըստ տեսակին . իսկ Լաբիկայի տեսակին դիներ՝
610—615 լուրուշէ կենդիւնարը :

Լթիւնը հանգարտութեան մէջ է, և հասարակ
ապրանքը 195—190 լուրուշի ձախուեցաւ չեքին :

տակայն Վարահիսարի պատուական աֆիսը 200
լուրուշէն պակասի չլինար առնուիլ :

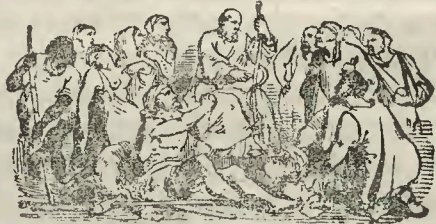
Քեօքոյան քիշ մը կուզուի և դիւրաւաճառ է
305—340 լուրուշի ըստ տեսակին :

Փաշամուսը ևս կուզուի և 18,000 կենդիւնարի չափ
Լնդիլոյ տեսակէն վաճառեցաւ 84—95ի կենդիւնարը :

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Իմաց կրտուի հասարակութեանը՝ քե ձիգայի
խանը պիտի ծախուի . ուստի անոնք որ կուզեն գնոյ
առնուիլ զայն հրապարակաւ ԵՏ Վիլայիթին Սեֆիսի Լ-
տարին երթալ ամեն ջորեքշաբթի եւ հինգշաբթի օրերը

ՀԻՒՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԸ

ԳԵՂԱՆՏԵ ՀԱՂԼՈՒԹԻ
ՋԱՆՅՈՒՆ ՀԻՒՆԴԻՆԻԹԻՒՆԻՆԵ

Մարդոյս ջղային գրուելեան (սէֆէ) շատ յոյժած ըլլալը
ստեղծի ակտ մըն է և ջիգերուն ամենափոքրիկ շարժումը կամ գըր-
դուութիւնը վշտալի է յոյժ . վասնզի մեր գանձուէ է անոր դե-
ղը : — Միակ գեղը այս է . քիշ խմ գինի, գարեջուր, և ոգեա-
լից ըմպելիք . և աւելի աղէկ կըլլայ որ լուրտոյն հեռանա ա-
նոցմէ, և ամենէն չիմաս նմանապէս խափէ մի խմր, և անոր
տեղ թիւթի (շա) գոհ կելի : Կարելի եղածին չափ մա-
կուր օդ ծծէ, ամեն գիշեր իմ գեղահաստեղէն երեք կամ չորս հա-
բըլէ շատ միս կեր և համեմունք (սալա) հեռի կեցիր : Եթէ
այս օգտակար կանոնները ճշգրտութեամբ 'ի գործ գնելու ըլլաւ,
միտքը շատով պիտի հանգստանայ, մարմնիդ առողջ պիտի ըլլայ և
պիտի մոռնաս թէ ջղաց շարժումն ունեցար :

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԵ ԵՐԻԿԱՄԱՆՅՈՒՆ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մէջ
թէ կըկանք շափն աւելի ջրալից կըլլան կամ բաւական չեն ըլ-
լար, թէ քաղը կամ աւաղը երկկամանց կը հասնին կամ թէ ա-
նոց մէջ ցաւեր կը դոյնան մեզից համապատասխանած մտքը : Ան-
մաս հիւանդութեանց ճշգրտութեամբ պէտք է շուր օտէ գեղահաստե-
րը անուշ տալալ հրահանգաց համեմատ և անոր սակեղանիք ըզ-
փել երկկամանց վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը : Այս
դարմանը անմիջական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, այնինչ ու-
րիշ գեղերը գոր սեղը գործառնած պիտի ըլլան :

ՍՏԱՄԱՐՈՒ ԱՐԴՈՒՆԸ

Որ և է գեղ մի չլինար ստամոքսի գործութիւնը նորոգել և
աղէկանել զայն շատով ինչպէս այս գեղահաստեղը որոնք անբար և
խառնութեան կամ վատարկութեան պատճառաւ շատ լուր թիւթ-
կութիւնը ու կըսեն և կը հասնին 'ի բարբ (սալա) : Ե-
րուն գործողութիւնը կը կարգաւորեն . ջիգերու ստամոքսի ձգտաւ
(սէֆէ) գեղերու մէջ քանակէն ներդրումութիւն մի ունի և լեղի
ու ստամոքսի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ :

ԲՈՐԲՈՐՈՒՄԵ ԹՈՒՐԿԱՆԻՆԵ (սէֆէ) ՀԱՋ ԵՒ

ՀԱՐԴՈՒՄ

Շնչաւորութեան միջաբերեալ գործարանաց հիւանդութիւնը
ամեն աստեղն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեք աւելի վատն-
դաւար է : Անոց գործողութեանց պատճառաւ անկարգ ընթացքին առաջին շը-
շանները կընտն միշտ կարգաւորուիլ շուր օտէ հաշտաւոր գեղա-
հաստից միջոցաւ : Աստիճաւ կը դարմանեն արեան որ և է աւա-
ժամանակեայ անարթութիւնը, կը թիւթիցնեն խոտած շնչաւորութե-
րը, կը բարեխնամեն շնչաւորութեան ստամոքսի արգելութիւնը և կա-
րգութիւն կուտան շնչաւորութեան և թորեւուն գիւրութեամբ ու կա-
նոնաւորապէս գործելու : Այս գեղահաստեղը իրենց մաքրողական
զօրութեամբ կը սրեն արեան ամեն աղտոտութիւններէ, և այն
կըստականաւ կը գործնեն շնչաւորութեան (սէֆէ) ընդդէմ ծուրա-
կան աստիճան, շնչաւորութեան, և ուրիշ թիւթային տկարութեանց :

ՏԿԱՐԱՅԵԱՆ ՄԱՐԿԱՆԻՆԵ ԲԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆԵԻ

Տկարութեան, թուրութեան և ջղացաւորութեան դեպքերու
մէջ, որոնք որ և է ընկան կամ դերմանան շափանցութեան յա-
ռաջ եկած են, այս գեղահաստից աղայից և նորոգիչ ներդրում-
ութիւնը մեծապէս օգտակար է . քանզի մարդոց թիւթը կը վերահա-
տաւէ, մարմնիդ ամեն հիւթոց թափումը կը կանաւորէ, ջղային
գրութիւնը կը ջրացնէ, հիւանդին միտքը կը յարգարէն և գեղա-
պէս առողջութիւնը ձեռք կը բերէ :

Շուր օտէի գեղահաստեղը ամենէն օգտակար գեղերն են հե-
տեւալ հիւանդութեանց համար :

Շնչաւորութիւն, Յօղացաւորութիւն, Թորացաւորութիւն,
Մտնային աստիճան, Տեսաւորութիւն, Ցուր որովայնի,
Խիթ (սալա), Ջրողութիւն, Միկարգութիւն,
Հարբուլի, Անարգելութիւն, Բարբութեան,
Շնչաւորական աստիճան, Գաղութիւն, Լիւր ընդերաց,
Թանջ (սէֆէ), Դարմանութիւն, Անկանոնութիւն կա-
խալ պարանոցի, Քար կամ խիճ միջա-
վերնութիւն, Նոցի, Մարմնային հիւանդու-
ւերգի հիւանդութիւնը Վախցաւորութիւն, Թիւթը,
Փողացաւ :

Այս գեղահաստեղը, որ կը շինուի շուր օտէ բժշկին անձա-
կան վերատեսչութեամբ, կը վաճառուի իւր գործարանը 'ի Լոն-
տոն, Սթրէնտ կողմէ թաղ թիւ 24, 'ի զին 1 և 1 1/2 շըլի-
նի 2 3/4 և 4 1/2 շըլիի տուիլ, ըստ մեծութեան տիպոյ :

Խախտալը—տըլ լրագրոյս,

Գ. Լաւ Գ. Պալաւալեան :

ԻՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՅՍՈՒՄՈՒՄ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ